

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2020/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2021/5

Karar Tarihi: 29/4/2021

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: Genç Anadolu Partisi

DAVANIN KONUSU: Genç Anadolu Partisinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

I. DAVANIN GEREKÇESİ

Genç Anadolu Partisi kuruluşuna dair bildiri ve eklerini 6/8/2013 tarihinde İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır. İlk Büyük Kongresini 5/10/2013 tarihinde yapan ve bu tarihten sonra üst üste iki kez süresinde Büyük Kongresini yapmayan Parti hakkında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 16/12/2020 tarihinde düzenlenen iddianame ile kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talep edilmektedir.

II. İDDİANAME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16/12/2020 tarihli ve 36321649/2020/1655 sayılı iddianamesinin ilgili bölümü şöyledir:

"6/8/2013 tarihinde tüzel kişilik kazanan Genç Anadolu Partisi ilk büyük kongresini 05/10/2013 tarihinde yapmıştır. 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/6. Maddesi ve tüzüklerine göre en geç üç yıl içerisinde büyük kongrelerini yapmak zorunda olan adı geçen partiye kongrelerini yapmaları için 31/10/2016 tarihinde uyarı yazısı yazılmış, 03/09/2016 tarihinde yapılan kongre usulüne uygun olmadığından kabul edilmemiş, sonrasında partiye yazılan yazılar tebliğ edilememiş ve verilen telefon numaralarına ulaşılamamıştır.

31/10/2019 tarihinde parti tarafından yeniden yapılan kongre Seçim Kurulu Başkan tarafından iptal edilmesi üzerine, kongrenin 03/12/2019 tarihinde yapılmasına karar verilmiş, ancak bu tarihte yapılan toplantıya sadece iki kongre üyesi katıldığından ve toplantı yeter sayısı oluşmadığından kongre geçerli sayılmamıştır.

Başsavcılığımızca 10/01/2020 tarihinde yazılan yazı ile adı geçen partiden büyük kongresini yapması tekrar istenmiş, 24/02/2020 tarihinde yapılan büyük kongreye sadece bir kongre üyesi katıldığından ve toplantı yeter sayısı oluşmadığından kongre geçerli sayılmamıştır.

Parti ile yazılan yazıların tebliğ edilememesi üzerine adres araştırması yapılması için Ankara İl Emniyet Müdürlüğüne yazı yazılmış, verilen cevapta partinin mevcut adresi dışında yeni bir adresin belirlenemediğinin bildirildiği anlaşılmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Siyasi Partiler Sicil Bürosunun düzenlediği 16/12/2020 günlü tutanakta, adı geçen Partinin 05/10/2013 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu ilk büyük kongresinden sonra büyük kongrelerini yapmadığı tespitine yer verilmiştir.

2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 14/6. maddesi uyarınca "Büyük kongre parti tüzüğü'nün göstereceği süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz."

Parti Tüzüğü'nün 18. maddesinde de büyük kongrenin olağan toplantılarının, genel başkanın teklifi ile merkez yönetim kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılacağı, ancak bu toplantılar arasında geçecek sürenin iki yıldan az üç yıldan fazla olamayacağı ifade edilmiştir.

Bu hükümlere göre parti, en son yaptığı büyük kongreden itibaren en geç üç yıl içerisinde büyük kongresini yapmak zorundadır. Parti, 05/10/2013 tarihinde yapmış olduğu büyük kongresinden itibaren yedi yıldan fazla süre geçmiş olmasına rağmen usulüne uygun olarak geçerli bir büyük kongre yapmamıştır.

2820 sayılı Yasanın 121. maddesinin atfı nedeni ile, derneklerin sona erme hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Yasası'nın 87/5. maddesi uyarınca "genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması "kendiliğinden sona erme hallerinden biri olarak kabul edilmiştir.

...

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 14/6. ve 121. maddeleri ile 5253 sayılı Dernekler Yasası'nın 36. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Yasası'nın 87/5. maddesi uyarınca üst üste iki kez süresinde büyük kongresini yapmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi"

III. PARTİNİN SAVUNMASI

1. Partinin 23/3/2021 tarihli ve 2021/240 Muh. sayılı savunmasında kongrelerinin mevzuata aykırı olduğu iddiasının yerinde olmadığı, kongrelerin yetkili İlçe Seçim Kurulu tarafından onandığı ve 2820 sayılı Kanun'un 21. maddesi gereğince kesinleştiği, Cumhuriyet savcılığının bu konuda herhangi bir yetkisinin olmadığı, kongrelere ilişkin belgelerin Cumhuriyet savcılığına gönderildiği belirtilerek Partinin kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebinin reddine karar verilmesi istenmiştir.

IV. İNCELEME

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşüldü:

3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Partinin süresi içinde üst üste iki kez Büyük Kongresini yapmadığını ileri sürerek kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

4. Anayasa Mahkemesinin 1/2/2021 tarihli ve 33787353/115.02 [2020-4 D. İş]. 91/353 sayılı savunma isteyen yazısının tebligatı, bildirilen Parti adresinde kimsenin bulunamaması nedeniyle yapılamamış; Ankara İl Emniyet Müdürlüğü marifetiyle Partiye ilişkin bir adres bulunmaya çalışılmıştır. Ankara İl Emniyet Müdürlüğü tarafından bulunan yeni adrese 10/3/2021 tarihinde tebligat yapılmıştır.

5. Partinin savunmasında özet olarak Seçim Kurulu tarafından iptal edilmeyen kongrelerin 2820 sayılı Kanun'un 21. maddesi gereğince ilçe seçim kurulu kararıyla kesinleştiği ve Cumhuriyet savcılığının kongrelere ilişkin herhangi bir yetkisinin olmadığı ifade edilmiştir.

6. 2820 sayılı Kanun'un 21. maddesinin onuncu fıkrasında; seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazların hâkim tarafından aynı gün inceleneceği ve kesin olarak karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm savunmada belirtildiği gibi Cumhuriyet savcılığının kongre seçimlerine ilişkin tespitlerini geçersiz kılmamakta, seçim sonuçlarına itiraz olması durumunda itirazı değerlendirecek makamı ve karara ilişkin hükümleri ihtiva etmektedir.

7. İddianame ve ekleri ile Partinin savunmasının değerlendirilmesi sonucunda; Partinin 31/10/2019 tarihli kongresinin Seçim Kurulu tarafından iptal edildiği, Partinin 3/9/2016 tarihli kongresinde ise Disiplin Kurulunun asıl üye sayısının 2820 sayılı Kanun'un 17. maddesi hükmüne aykırı olarak yediden az olması nedeniyle geçerli sayılmadığı, Partinin 3/12/2019 ve 24/2/2020 tarihinde yapıldığını iddia ettiği Büyük Kongrelerin ise sırasıyla iki ve bir üye ile toplandığı, bu itibarla 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin dokuzuncu fıkrasında belirtilen toplantı yeter sayısının sağlanmadığı anlaşılmaktadır.

8. 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partinin en yüksek organının büyük kongre olduğu, anılan maddenin altıncı fıkrasında büyük kongrenin parti tüzüğü'nün göstereceği süreler içinde toplanacağı, bu sürenin iki yıldan az üç yıldan fazla olamayacağı belirtilmiştir. Parti Tüzüğü'nün 15. maddesinde de yasal düzenlemeye paralel olarak büyük kongre toplantılarının iki yıldan az üç yıldan fazla olmayan sürelerde yapılacağı ifade edilmiştir.

9. Anılan madde uyarınca gerekli kuruluş bildirisini ve eklerini verdikten sonra ilk Büyük Genel Kongresini 5/10/2013 tarihinde yapan Partinin 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin altıncı fıkrası ve Parti Tüzüğü'nün 15. maddesi gereğince en geç üçer yıllık dönemlerde büyük kongresini yapması gerekmektedir. Ancak Parti 5/10/2013 tarihinden itibaren altı yıl geçmesine rağmen herhangi bir büyük kongre yapmamıştır.

10. 2820 sayılı Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.*" denilmektedir. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması durumu derneğin kendiliğinden sona erme nedenlerinden biri olarak sayılmıştır.

11. Açıklanan nedenlerle 6/8/2013 tarihinde tüzel kişilik kazanan, ilk Büyük Kongresini 5/10/2013 tarihinde yapan, bu tarihten sonra en az iki defa parti Büyük Kongresini yapması gerekirken süresinde kongrelerini yapmayan Partinin hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti gerekir.

12. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasında "*Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer.*" denilmektedir. Bu itibarla tüzel kişiliği sona eren Partinin mallarının Hazineye geçmesi gerekir.

V. HÜKÜM

A. Genç Anadolu Partisinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin yollamasıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

B. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine,

C. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine,

29/4/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN